

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bhar.II.609/2021/13.
A határozat szintje: harmadfok
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Sebe Mária, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: nyilvános ülés
Az ülés napja: 2021. október 14.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt (ek): ... II. rendű
... III. rendű
... VI. rendű
Első fok: Kecskeméti Törvényszék, 5.B.364/2010/715., ítélet, tárgyalás,
2019. január 23.
Másodfok: Szegedi Ítéltábla, Bf.III.613/2019/31., ítélet, nyilvános ülés,
2020. november 24.

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a II. rendű vádlott és védőjének másodfellebbezését elbírálv a Szegedi Ítéltábla Bf.III.613/2019/31. számú ítéletét a II. rendű vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

A II. rendű vádlott közbizalom elleni bűncselekményeit 7 rendbeli társtettesként elkövetett, a Btk. 342. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, 1 rendbeli társtettesként elkövetett, a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző, és 10 rendbeli, hét esetben társtettesként, három esetben bűnsegédként elkövetett, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntettének minősíti.

Egyebekben a másodfokú ítéletet a II. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

A III. rendű vádlott és védője, valamint a VI. rendű vádlott másodfellebbezését elutasítja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 44.775 (negyvennégyezer-hétszázhetvenöt) forint büntügyi költségből 23.175 (huszonháromezer-százhetvenöt) forintot a II. rendű vádlott köteles megfizetni, míg 21.600 (huszonegyezer-hatszáz) forint büntügyi költséget az állam visel.

I n d o k o l á s

[1] I. 1. A Kecskeméti Törvényszék a 2019. január 23. napján kelt 5.B.364/2010/715. számú ítéletével a II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében, melyből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett [1978. évi IV. törvény IV. törvény – a továbbiakban: korábbi Btk. – 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (7) bekezdés b) pont], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, a (7) bekezdés b) pont], 17 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében, melyből 6 rendbeli társtettesként elkövetett [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés a) pont], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont], továbbá 10 rendbeli - ebből 2 rendbeli tettesként, 8 rendbeli bűnsegédként - elkövetett [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért a bíróság a II. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 1 év 10 hónap szabadságvesztésre 3 év vezetői tisztségviselés foglalkozástól eltiltásra és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön és abból a II. rendű vádlott a büntetés fele részének kitöltése utáni napon feltételes szabadságra bocsátható.

[2] A III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (7) bekezdés b) pont], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (7) bekezdés b) pont], 7 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés a) pont], felbújtóként elkövetett hamis tanúzásra felhívás büntetében [korábbi Btk. 238. § (1) bekezdés, a (4) bekezdés], valamint hamis tanúzás büntetében [korábbi Btk. 242. § (1) bekezdés]. Ezért a bíróság a III. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 2 év 6 hónap szabadságvesztés főbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. A bíróság rendelkezett arról, hogy a III. rendű vádlott a kiszabott börtönbüntetésből a büntetés háromnegyed része kitöltése utáni napon bocsátható feltételes szabadságra.

[3] A VI. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (7) bekezdés b) pont], 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (7) bekezdés b) pont] és 11 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében, melyből 7 rendbeli társtettesként elkövetett [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés a) pont], továbbá 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért a bíróság a VI. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 2 év szabadságvesztésre és 3 év ügyvédi hivatás gyakorlása foglalkozás eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. Ugyanakkor a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. A bíróság rendelkezett arról, hogy a kiszabott börtönbüntetés esetleges végrehajtása esetén a VI. rendű vádlott a büntetés háromnegyed részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

[4] Az elsőfokú bíróság döntött a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, a magánfelek által bejelentett polgári jogi igényekről, zár alá vétel feloldásáról, az óvadékként letetett összeg visszaadásáról, valamint a bűnügyi költségről.

[5] 2. Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség a II. rendű vádlott terhére súlyosításért, a tényállás hiányos megállapítása, helytelen jogi következtetés miatt és annak megállapítása érdekében jelentet be fellebbezést, hogy a vádlott terhére rótt cselekményeket bünszervezetben követte el. Fellebbezett továbbá az I. vádpont szerinti engedményezési szerződés vonatkozásában a váddal egyező tényállás megállapítása és a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés vonatkozásában annak megállapítása érdekében, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható, továbbá a vádlottal szemben a bünszervezet működése alatt szerzett vagyon vonatkozásában vagyoneklobzás elrendelése céljából is bejelentette fellebbezését az ügyészség.

[6] A III. rendű vádlott terhére az ügyészség fellebbezést jelentett be súlyosításért, a tényállás hiányos megállapítása és helytelen jogi következtetés miatt, annak megállapítása érdekében, hogy a vádlott a terhére rótt cselekményeket bünszervezetben követte el, valamint hosszabb tartamú, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása érdekében, annak kimondásával, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A III. rendű vádlottal szemben a bünszervezet működése alatt szerzett vagyon vonatkozásában vagyoneklobzás elrendelése érdekében is fellebbezett az ügyészség.

[7] A VI. rendű vádlott terhére súlyosításért, a tényállás hiányos megállapítása, helytelen jogi következtetés miatt és annak megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést az ügyészség, hogy a VI. rendű vádlott a terhére rótt cselekményeket bünszervezetben követte el. Fellebbezett továbbá az I. vádpont szerinti engedményezési szerződés vonatkozásában a váddal egyező tényállás megállapítása, hosszabb tartamú fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása érdekében, annak megállapításával, hogy a VI. rendű vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Ezen túlmenően a VI. rendű vádlottal szemben a bünszervezet működése alatt szerzett vagyon vonatkozásában vagyoneklobzás elrendelése céljából is fellebbezett az ügyészség.

[8] Az elsőfokú ítélet ellen a II. rendű vádlott valamennyi bűncselekmény téves megállapítása, téves minősítés miatt, elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

[9] A II. rendű vádlott védője valamennyi bűncselekmény vonatkozásában a tényállás téves megállapítása, téves minősítés miatt, a büntetés enyhítése érdekében fellebbezett.

[10] A III. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

[11] A VI. rendű vádlott a felmentése érdekében jelentett be fellebbezést.

[12] A VI. rendű vádlott védője eljárási hiba, a tényállás téves megállapítása, a bűnösség megállapítása miatt, elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentés érdekében fellebbezett.

[13] A II. rendű vádlott védője írásban előterjesztett fellebbezésében a II. rendű vádlottal egyezően az I. tényállási pont kapcsán sem a tényállást, sem a jogi minősítést nem vitatta, e körben a bejelentett fellebbezését visszavonta. A II., III., IV. tényállási pontok tekintetében a tényállás téves megállapítása, téves minősítés, a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére való egyetemleges kötelezés miatt, 3 rendbeli csalás büntettének és 1 rendbeli közokirat-hamisítás büntettének vádja alóli felmentés, továbbá a kiszabott büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezést változatlanul fenntartotta.

[14] 3. Az ellentétes irányú fellebbezéseket elbírálv, a Szegedi Ítéltábla a 2020. november 24. napján meghozott és kihirdetett Bf.III.613/2019/31. számú ítéletében a II. rendű vádlott terhére megállapított bűncselekményeket 3 rendbeli – 1 esetben folytatólagosan és társtettesként, 2 esetben bűnsegédként, 1 esetben kísérletként elkövetett – csalás bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, 2 esetben (2) bekezdés ba) és bc) alpont, (6) bekezdés b) pont, 1 esetben (6) bekezdés a) pont] és 17 rendbeli – 9 esetben társtettesként, 7 esetben bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés. hét esetben a) pont első fordulat, tíz esetben (1) bekezdés c) pont] minősítette. A II. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 év 2 hónapra súlyosította. Ugyanakkor a másodfokú bíróság a II. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, (2) bekezdés ba) és bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] vádja alól felmentette.

[15] A III. rendű vádlott terhére megállapított bűncselekményeket 3 rendbeli – 1 esetben kísérletként – bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, (2) bekezdés ba) és bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], 7 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés a) pont első fordulat], felbujtóként elkövetett hamis tanúzásra felhívás bűntettének [Btk. 276. § (1) bekezdés első tétel], és felbujtóként elkövetett hamis tanúzás bűntettének [Btk. 272. § (1) bekezdés első fordulat, (4) bekezdés első tétel] minősítette. A III. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés a) pont első fordulat] is megállapította. Megállapította a bíróság továbbá, hogy a III. rendű vádlott a kiszabott szabadságvesztésből a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Ugyanakkor a másodfokú bíróság a III. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, (2) bekezdés ba) és bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] vádja alól felmentette.

[16] A másodfokú bíróság a VI. rendű vádlott terhére megállapított bűncselekményeket 3 rendbeli – 1 esetben kísérletként – bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, (2) bekezdés ba) és ba) alpont, (6) bekezdés b) pont] és 9 rendbeli – egy esetben társtettesként, 8 esetben bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § 9 esetben (1) bekezdés a) pont első fordulat, 1 esetben c) pont] minősítette. A VI. rendű vádlott bűnösségét további bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] is megállapította. A VI. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 év 6 hónapra, a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 3 évre enyhítette. A VI. rendű vádlott 3 év ügyvédi foglalkozástól eltiltásra történő ítéletét mellőzte. A VI. rendű vádlott a kiszabott szabadságvesztésből, annak végrehajtása esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A bíróság a VI. rendű vádlottat az ellene 2 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, (2) bekezdés ba) és bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] vádja alól felmentette.

[17] A másodfokú bíróság a cég 1 magánfél és a cég 2 magánfél részére megítélt polgári jogi igény kapcsán a II. rendű, a III. rendű és a VI. rendű vádlottak egyetemleges kötelezését mellőzte.

[18] II. 1. A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű vádlott jelentett be fellebbezést a kiszabott büntetés enyhítése érdekében. Fellebbezésében kifejtette, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezési jogot sem számára, sem védője számára nem biztosított, azonban álláspontja szerint a felmentő rendelkezés ellenére is megnyílik számára a másodfellebbezés lehetősége, ha az ellentétes döntés kapcsán a másodfokú bíróság

nem vagy nem kellő mértékben enyhíti a kiszabott büntetést. Fellebbezésében hivatkozott a Be. 615. § (1), (2) és (3) bekezdésére.

[19] A II. rendű vádlott védője a Be. 615. § (1) bekezdését, (2) bekezdés b) pontját és (3) bekezdés b) pontját megjelölve ugyancsak fellebbezést jelentett be a másodfokú ítélet ellen a szabadságvesztés enyhítése érdekében. Fellebbezése indokolásában kifogásolta, hogy a Szegedi Ítéltábla a II. rendű vádlott vonatkozásában az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terhére megállapított bűncselekményeket másként minősítette és őt a bűnsegédként elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette, ugyanakkor a szabadságvesztés tartamát 2 év 2 hónapra súlyosította. Kifogásolta, hogy a II. rendű vádlott oldalán a részbeni felmentés miatt a bűnösségi kör szűkülte, emellett a másodfokú bíróság további enyhítő körülményeket is értékelt a javára, azonban ennek ellenére súlyosította a szabadságvesztés tartamát. Megjegyezte, hogy a fellebbező ügyészség sem tett indítványt a szabadságvesztés tartamának megemelésére, mivel nem az elsőfokú bíróság által megállapított 1 év 10 hónap szabadságvesztést sérelmezte, hanem a bünszervezet megállapítása érdekében jelentett be perorvoslati kérelmet, s ennek folyamányaként tett indítványt a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés módosítására.

[20] A II. rendű vádlott védője kifogásolta, hogy a cselekmény elkövetése után 13-16 évvel ugyan alacsony tartamban, de mégis úgy emelt a büntetés mértékén a másodfokú bíróság, hogy a vádlottnak közel 2 hónapnyi időtartamra vissza kell mennie a büntetés-végrehajtási intézetbe, s emiatt elveszíti a munkáját. Ezen rendelkezés megtorló jellegűnek hat, mert semmilyen büntetési célt nem szolgál, nem alkalmas sem az általános, sem a speciális prevenciók célok elérésére.

[21] A II. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolásában további enyhítő körülményeket hívott fel a II. rendű vádlott oldalán, úgy mint a tetemes időmúlást, az eljárás jelentős elhúzódnását, a részbeni beismerés mellett a teljes tényfeltáró vallomást, a bűnsegédi magatartásokat, illetve azt, hogy a cselekmény kísérleti szakban maradt, s ugyanígy enyhítő körülményként kérte értékelni a II. rendű vádlott megromlott egészségi állapotát is. Ezen túlmenően értékelni kérte, hogy a vádlott a cselekmény elkövetése után törvénytisztelő életmódot folytatott, a kár egyes esetekben részben megtérült, és kisebb súllyal azt is, hogy közel egy évig előzetes fogvatartásban volt. Ezen túlmenően kiemelte azt is, hogy a II. rendű vádlott a bűncselekmény elkövetését megbánta.

[22] A Szegedi Ítéltábla másodfokú ítélete ellen a III. rendű vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést. A III. rendű vádlott védője fellebbezését azzal indokolta, hogy az ítéltábla konkrét tényállás megjelölése nélkül további bűncselekményben állapította meg a III. rendű vádlott bűnösségét. Az elsőfokú ítélet sem tartalmazza azt, hogy a felsorolt nyolc hamis okirat esetében milyen tényállások alapján került sor a bűnösség megállapítására, illetve, hogy mely tényállás alapján nem került sor arra. A másodfokú ítélet sem tartalmaz rendelkezést arra, hogy melyik az a további elkövetési magatartás és tényállás, ami alapján sor került még egy bűncselekmény tekintetében a bűnösség megállapítására. Ennél fogva nem lehet eldönteni, hogy melyik elkövetési magatartás tekintetében kell kifejtetni jogi álláspontot a felmentés érdekében. Erre tekintettel valamennyi közokirat-hamisítást tartalmazó vádpont tekintetében kérte az ítélet felülbírálatát.

[23] A fellebbezés indokai szerint a másodfokú bíróság általi tényállás-módosítás következtében a terhére rótt elkövetési magatartás nem egyértelmű, mert az ítéltábla még ködösebb, még megfoghatatlanabb fogalmazást alkalmazott cselekvőségének a leírására mint az elsőfokú bíróság. Megismételte továbbá azt az elsőfokú ítélet ellen előadott kifogását is, hogy a vádirat sem tartalmazza a cselekmény pontos leírását, gyakorlatilag egy nyomozati koncepciót vitt tovább a bíróság, amikor konkrét bizonyítékok és konkrét tényállás nélkül állapította meg a III. rendű vádlott bűnösségét. A bűnösség alátámasztására semmilyen

bizonyíték nem került beszerzésre az eljárás során. Ezzel szemben a konkrét bizonyítékok – hogy védenca mikor járt külföldön, hogy egyetlen esetben sem szerepel a neve, a hangja a telefonos lehallgatásokon –, nem került értékelése, mint ahogy az sem, hogy a börtönben illegálisan nála lévő telefon lehallgatása szerint többször is hangoztatta beszélgetései során az ártatlanságát. Ugyanígy nem került bizonyításra az sem, hogy az igazságszolgáltatás elleni két bűncselekményt a III. rendű vádlott megvalósította; ezek során a III. rendű vádlott állítása szerint a valóság előadását szorgalmazta, nem pedig valótlan vallomás tételét a tanúk részéről. Indítványa szerint a meglévő megalapozatlanságot a teljes felülbírálat során a Kúria a harmadfokú eljárásban küszöbölje ki, állapítson meg megalapozott tényállást, s ennek eredményeként a III. rendű vádlottat a másodfokú ítéletben terhére rótt valamennyi bűncselekmény vádja alól mentse fel, részfelmentés esetében pedig lényegesen enyhébb büntetést szabjon ki az előzetes mentesítés alkalmazásával.

[24] A Szegedi Ítéltábla másodfokú ítélete ellen a VI. rendű vádlott a személyét marasztaló döntésekkel szemben, felmentése iránt jelentett be fellebbezést. Fellebbezése indokolásában kifejtette, hogy a másodfellebbezésében is fenntartja az elsőfokú bíróság ítéletével szemben benyújtott fellebbezésben foglaltakat, ami a felmentését célozta valamennyi terhére rótt bűncselekményben. Előadta a VI. rendű vádlott, hogy tévesen állapította meg a másodfokú bíróság az adóhivatali határozatokkal kapcsolatos büntettekben a bűnösségét. Az elsőfokú ítélet hét darab adóhivatali határozat létrejötté tekintetében állapította meg – a III. rendű vádlottal együtt – a bűnösségét, ugyanakkor a másodfokú ítélet nyolc darab hamis adóhivatali határozat létrejöttét és személyének ezzel összefüggő cselekvőségét állapította meg, illetve marasztalta el. Az elsőfokú ítélet sem határozta meg, hogy mely hét darab, az adóhivatalt érintő hamis közokirattal kapcsolatos cselekvőségét róta a terhére, ezért nem lehet megállapítani azt sem, hogy a másodfokú bíróság melyik újabb, az elsőfokú bíróság által nem értékelt többletcselekmény kapcsán állapította meg büntetőjogi felelősségét. Fellebbezését kifejezetten megerősítette a másodfokú ítélet [228] pontjában részletesen felsorolt adóhivatali határozatokkal kapcsolatos bűnsegédi cselekvőséget megállapító döntéssel szemben. Kifejtette, hogy nemcsak, hogy kétséget kizáró módon nem sikerült bizonyítani, hanem egyáltalán nem is lehetett megállapítani azt, hogy bármilyen módon is közreműködött a közokirat-hamisításban. Kifogásolta, hogy a másodfokú ítélet [150] pontja csak azzal egészítette ki a II., III., IV. tényállási pontokat, hogy azokban „ismeretlen módon közreműködött” a III. rendű és a VI. rendű vádlott, így ők a bűncselekmények elkövetéséhez bűnsegédletet nyújtottak. Hangsúlyozta a VI. rendű vádlott azt is, hogy nemcsak a nem bizonyított tény, hanem a kétséget kizáróan nem bizonyított tény sem értékelhető a terhelt terhére. A tényállásokból azt lehet csupán kideríteni, hogy nem lehet tudni hogyan, de „valahogyan” közreműködött az okiratok létrejöttében, ezért bűnsegédi magatartást tanúsított, s ezt tévesen állapította meg a másodfokú bíróság azon következetes állításával, védekezésével szemben, miszerint nem működött közre semmilyen módon hamis közokiratok létrehozatalában. Ennek ellenkezőjét álláspontja szerint sem a nyomozó hatóság, sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság bizonyítani nem tudta.

[25] Összegezve kijelentette, hogy a terhére rótt bűncselekményeket nem követte el, azokat az eljárás során semmilyen kétséget kizáró módon nem lehetett bizonyítani. Ezért tévedett a másodfokú bíróság, amikor a bűnösségét megállapította és elmarasztalta.

[26] Hivatkozott arra, hogy a Be. 618. § (1) bekezdés a) pontja szerint a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését kell, hogy felülbírálja. Ez vonatkozik a terhére másodfokon megállapított 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettségére is. Hivatkozott arra is a VI. rendű vádlott, hogy a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett döntések tekintetében megalapozatlan, de a helyes tényállás a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, vagyis

a helytelen másodfokú ténybeli következtetés az ügyiratok alapján kiküszöbölhető [Be. 619. § (3) bekezdése], s ilyen esetben a tényállást a harmadfokú bíróság hivatalból helyesbíteni köteles.

[27] Hivatkozott továbbá arra is, hogy a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján a harmadfokú bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az ítéletet a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontja alapján. Ugyanígy felül kell bírálni a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezéseket akkor is, ha a vádlottat – jelen esetben a VI. rendű vádlottat – fel kell menteni.

[28] Mindezek alapján kérte, hogy a fellebbezéssel érintett valamennyi tényállási pont tekintetében a harmadfokú bíróság az ítéletet változtassa meg és a VI. rendű vádlottat 3 rendbeli csalás és 10 rendbeli közokirat-hamisítás vádjá alól mentse fel.

[29] A VI. rendű vádlott fellebbezésének kiegészítésében ugyanezen kérelmet fogalmazta meg azzal, hogy kérte a személyével kapcsolatos valamennyi vagyontárgy tekintetében a zár alá vételt megelőző biztosítási intézkedésnek a közhiteles nyilvántartásokból való törlését is.

[30] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.485/2021/2. számú, 2021. május 25-én kelt átiratában a II. rendű vádlott és védője által bejelentett fellebbezést törvényben kizártnak tartotta. A Szegedi Ítéltábla ítéletének indokolásában helytállóan állapította meg, hogy a II. rendű vádlott részfelmentésére kizárólag bűncselekmény hiánya – Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja – alapján került sor, így a felmentő rendelkezések ellen kizárólag az ügyész jogosult fellebbezés bejelentésére. Hivatkozott a BH 2019.265. számú esetre, mely szerint amennyiben a másodfokú bíróság a halmazatban álló bűncselekmény egy részére bűncselekmény hiányára alapítottan felmentő rendelkezést hoz, a terhelt és védője nem jogosult másodfellebbezés előterjesztésére. Ebből következően indítványozta, hogy a Kúria a Be. 621. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen – figyelemmel a Be. 617. §-ára, illetve a Be. 597. § (1) bekezdésére – a Be. 588. § (1) bekezdés első fordulata alapján a törvényben kizárt fellebbezéseket utasítsa el.

[31] A III. rendű vádlott és védője, valamint a VI. rendű vádlott által bejelentett fellebbezéseket alaptalannak tartotta.

[32] A Szegedi Ítéltábla a III. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli bűnsegédeként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, míg a VI. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében is megállapította. E vonatkozásban a III. rendű és VI. rendű vádlottat érintően a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósággal ellentétes.

[33] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést. Fellebbezések tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a III. rendű vádlott és védője, valamint a VI. rendű vádlott is az ellentétes döntést sérelmezi. Ekként az általuk másodfokú ítélettel szemben bejelentett fellebbezés joghatályosnak tekintendő. Ezen fellebbezések a harmadfokú eljárás lefolytatását megalapozzák. Ugyanakkor a felülbírálat terjedelme korlátozott, és a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja, b) pontja, (2) bekezdése, (3) bekezdés a) pontja, továbbá (4) bekezdésében foglalt eljárások, előírások keretei között érvényesül. A Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság határozatát arra a tényállásra alapítja, amelyre a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[34] A Szegedi Ítéltábla indokoltan állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, azonban a tényállás részben megalapozatlan, mert a tényállás részben hiányos, részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, részben pedig az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. Ugyanakkor a

harmadfokú eljárással érintett közokirat-hamisítás büntette tekintetében a Szegedi Ítéltábla a tényállást kiegészítette, illetőleg helyesbítette. Az így megalapozott tényállás alapján a másodfokú bíróság által a III. rendű és VI. rendű vádlott terhére megállapított további 1-1 rendbeli közokirat-hamisítás büntette valójában a törvényszék által vétett számítási hibára volt visszavezethető, így a bűnösség megállapítása mindkét vádlottat érintően az irányadó tényálláson alapul, és az abból vont következtetés helytálló.

[35] A tényálláshoz fűződő indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette az első- és másodfokú bíróság. Helytálló következtetést vont le a III. rendű és VI. rendű vádlott bűnösségére, a cselekmények jogi minősítése is törvényes.

[36] Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a Be. 623. §-a alapján a másodfokú bíróság ítéletét a III. rendű és a VI. rendű terhelt tekintetében hagyja helyben.

[37] **III.** A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 599. § (1) bekezdése alapján, a Be. 617. §-ára tekintettel nyilvános ülésen bírálta el.

[38] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatukban foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta. Megerősítette, hogy a II. rendű vádlott és védője által bejelentett fellebbezést nem tartják alaposnak, mert arra az álláspontjuk szerint a Be. időközben bekövetkező módosító rendelkezése sem ad lehetőséget, s egyetértettek az ítéltábla azon rendelkezésével, amely nem biztosított fellebbezési jogot a II. rendű vádlott és védője részére.

[39] A Legfőbb Ügyészség a III. rendű és VI. rendű vádlottak vonatkozásában is fenntartotta a nyilatkozatát, s arra utalt, hogy a másodfokú bíróság tulajdonképpen csak a tényállást megalapozottá tette, s újra számolta a köziratokat. Erre tekintettel nem tartotta megalapozottnak a VI. rendű vádlott teljes revízióra irányuló fellebbezését. E körben hivatkozott az EBH 2018.B.27. számú eseti döntésre is, s mindezek alapján a III. rendű és a VI. rendű vádlott tekintetében a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[40] A II. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen is kifejtette azon álláspontját, mely szerint a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja lehetővé teszi, hogy az ellentétes döntéssel összefüggő rendelkezéssel szemben a fellebbezést a másodfokú bíróság által meghozott döntéshez kapcsolódóan bejelentésék. Ez ugyanis akár felmentő rendelkezés esetén is lehetővé teszi, hogy a felmentéssel nem érintett cselekmények vonatkozásában is sérelmezzék a kiszabott büntetést. Ez jelen esetben a másodfokú felmentés kapcsán abban nyilvánul meg, hogy a felmentés ellenére nem enyhítette az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetést a felmentéssel arányos mértékben, s erre az ítéltábla jogorvoslati jogot sem biztosított. Ellenben az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztést tovább súlyosította. Ezt erősíti a 2021. január 1-je utáni szabályozás, figyelemmel a Be. 615. § (3) bekezdésére vonatkozóan, ugyanis a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja szerint fellebbezésnek van helye kizárólag a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés neme és mértéke vagy tartalma ellen is.

[41] A II. rendű vádlott védője indítványát úgy összegezte, hogy a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontjára alapított szabadságvesztés büntetés enyhítése érdekében a törvényes határidőn belül benyújtott fellebbezés joghatályos, s azt a Kúriának érdemben kell elbírálnia, és az előadott indokokra tekintettel a büntetés enyhítése szükséges.

[42] A III. rendű vádlott védője a fellebbezését a nyilvános ülésen is fenntartotta, annak részletes indokolását megismételni nem kívánta.

[43] A VI. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen arra tett indítványt, hogy a VI. rendű vádlott által bejelentett fellebbezést a Kúria érdemben bírálja el. Kifejtette, hogy a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontjára utalva a Legfőbb Ügyészség átiratában úgy nyilatkozott, miszerint a felülbírálat terjedelme korlátozott, azonban e rendelkezés visszautal a Be. 590. § (5) bekezdés

a) és c) pontjaira, amely pedig kimondja, hogy a fellebbviteli bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni.

[44] Álláspontja szerint a VI. rendű vádlott vonatkozásában az eljáró bíróságok nem állapítottak meg olyan tényállást, amelyek rögzítettek volna olyan elkövetési magatartást, melyből bármilyen elkövetői minőségre is megalapozott és törvényes következtetést lehetne levonni. A bizonyítás felvételénél a Kecskeméti Törvényszéknek lehetősége lett volna arra, hogy bizonyítást vegyen fel arra nézve, hogyan kerültek vissza a II. rendű vádlotthoz az általa saját számítógépén készült hamis adóhivatali határozatok, azonban ezt sem a nyomozó hatóság, sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem tette meg. A VI. rendű vádlott bűnösségére kétséget kizáróan nem lehet következtetni. A tényállás e szempontból megalapozatlan, és a VI. rendű vádlottal szemben csak felmentő rendelkezést lehetett volna meghozni.

[45] Összegezve arra tett indítványt, hogy a Kúria a VI. rendű terhelt fellebbezésének adjon helyt, és a teljes revíziót alkalmazva, bizonyítottság hiányában minden vádpont alól mentse fel. A zár alá vételek feloldásáról szóló másodfokú rendelkezés végrehajthatatlanságának okán pedig ezeket pontosítsa. A VI. rendű vádlott védője arra az esetre, ha a Kúria a VI. rendű vádlott vonatkozásában az ítélet helyben hagyja, előzetes mentesítésben részesítését indítványozta.

[46] A III. rendű vádlott a nyilvános ülésen kifejtette, hogy az ügyet egy politikai hangulatkeltés kísérte végig. Kifogásolta, hogy érdemi védekezését a nyomozó hatóság érdemben nem vizsgálta, ezt nem tette meg az elsőfokú és a másodfokú bíróság sem. Nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a bűncselekmény résztvevői és közöttük nem volt kommunikáció. Álláspontja szerint politikai nézetei miatt állapították meg bűnösségét. Ezt támasztja alá álláspontja szerint az ítélet belső arányossága is, hiszen öt kettő év kettő hónapra leültették, ugyanakkor azzal szemben, aki több száz millió forintot felvett, felfüggesztett büntetést szabtak ki.

[47] Végezetül a III. rendű vádlott arra tett indítványt, hogy őt a Kúria valamennyi vádpont alól mentse fel.

[48] A VI. rendű vádlott a nyilvános ülésen fellebbezésének indokolását és annak kiegészítését fenntartotta, azt – a III. rendű vádlotthoz csatlakozva – annyiban egészítette ki, hogy álláspontja szerint a ... párt embereként állt a törvényszék előtt. Kifejtette, hogy a vádiratot egyetlen irat, dokumentum nem támasztotta alá, a cég 3 üzletrészeinek eladása kapcsán pedig szerepét az eljáró bíróságok félreértelmezték. A cég 3 anyagi helyzetéről, a cégesportról információkkal nem rendelkezett. Az eladás kapcsán vállalt munkát, az okiratok megszerkesztését, azonban a vevők meg nem jelenése okán az ügyvédi tevékenységet e körben is megtagadta. Hangsúlyozta azt is, hogy a vádirathoz képest az ítélet négy cselekményről mondta ki, hogy nem bűncselekmény, holott korábban ezekről a rendőrség, az ügyészség és a törvényszék is akként nyilatkozott, hogy bűncselekmények. Előadta azt is, hogy a cég 4 üzletrészeinek eladása kapcsán tanú 1 és tanú 2 is eljár, őket azonban az eljárás során tanúként hallgatták meg csupán, s belőle (VI. rendű vádlottból) kreáltak terheltet annak ellenére, hogy a cég anyagi helyzetére nem volt semmilyen rálátása, s neve az ügylet során egyébként fel sem merült.

[49] A közokirat-hamisítások bűnsegédi alakzatával kapcsolatban előadta, hogy a vád, illetve a törvényszéki és az ítélet is az I. rendű vádlott állításain alapszik, amelyeket I. rendű vádlottól hallottan, a II. rendű vádlott is megismételt. Ezen két vallomást értékelték az eljáró bíróságok kétséget kizáró bizonyítékként. Ugyanakkor az I. rendű vádlott vallomásai ellentmondásosak, a II. rendű vádlott beismert vallomása pedig arról szól, hogy ő készítette

el a hamis közokiratokat, amire utóbb került bélyegző, valamint aláírás. E körben a vádlott-társak vallomásában csak a III. rendű vádlott neve merült fel, a VI. rendű vádlotté nem.

[50] A tényállásból is hiányzik, hogy a dokumentumok hogyan jutottak el a III. rendű vádlotthoz és hozzá, így komoly hiányok mutatkoznak az ítéleti tényállásban a személyére és a cselekvőségére vonatkozóan. Mindezek alapján pedig arra tett indítványt, hogy a Kúria valamennyi bűncselekmény vádja alól mentse fel.

[51] IV. A II. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezés más okból alapos. A III. rendű vádlott és védője, valamint a VI. rendű vádlott másodfellebbezése azonban törvényben kizárt.

[52] 1. A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezések alapján van-e helye harmadfokú eljárásnak, és igenlő esetben azok milyen terjedelemben nyitják meg a Kúria felülbírálati és döntési jogkörét.

[53] A másodfellebbezés törvényi előfeltétele a bűnösség kérdésében való eltérés az elsőfokú és a másodfokú ítélet között.

[54] A Be. 615. § (3) bekezdés a), illetve b) pontja szerint a másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezést vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. A hivatkozott törvényhely (5) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítéletének a (3) bekezdésben meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek.

[55] A harmadfokú bíróságnak ki kell térnie arra, hogy a fellebbezési jog és a felülbírálati jog hogyan alakul egy-egy adott ügyben, hiszen a másodfellebbezési jog nem korlátlan, nem feltétel nélküli, mint – néhány jelen ügy kapcsán közömbös kivétellel – az elsőfokú határozattal szembeni fellebbezési jog. Ahhoz, hogy egy fellebbezés joghatályos legyen, komoly tartalmi követelményeknek kell megvalósulniuk mind az ítélet részéről – ahhoz, hogy az másodfellebbezéssel támadható legyen –, mind pedig a fellebbezésnek, mert annak olyan részében kell támadnia a másodfokú határozatot, ami ellen a törvény ezt a jogot biztosítja.

[56] Általános érvennyel előre bocsátható, hogy a másodfokú másodfellebbezés lehetőségének a „conditio sine qua non”-ja az ellentétes döntés, ahogy ezt a Be. 615. § (1) bekezdése egyértelműen ki is nyilvánítja.

[57] Az említett törvényhely (2) bekezdése szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság

- a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
- b) az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,
- c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[58] Erre tekintettel elsőként azt kell rögzíteni, hogy a másodfokú ítélet kétséget kizáróan mindhárom vádlott tekintetében tartalmaz látszólag ellentétes döntést megalapozó rendelkezéseket, így:

– a II., III. és VI. rendű vádlottakat egy rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulata, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (6) bekezdés b) pont] miatt – az elsőfokú ítéletben való elítélésük ellenében – felmentő,

– a VI. rendű vádlottat 2 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt – az elsőfokú ítéletben való elítélése ellenében – felmentő,

– a III. rendű vádlott bűnösségét az elsőfokú bíróság rendelkezésével nem érintett további egy rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés a) pont] megállapító és a

– a VI. rendű vádlott bűnösségét az elsőfokú bíróság rendelkezésével nem érintett további egy rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] megállapító rendelkezéseket.

[59] Az ellentétes döntésnek azonban tartalmilag kell fennállnia, azaz akkor beszélhetünk ellentétes döntésről, ha ugyanazon cselekvőségre nézve az elsőfokú bíróság azt mondta ki, hogy az bűn, a másodfokú bíróság szerint pedig nem, illetve fordítva; ha az elsőfokú bíróság rendelkezett úgy egy magatartásról, hogy az nem bűn, vagy nem mondott róla semmit, és a másodfokú bíróság állapítja meg ugyanazon magatartás miatt a büntetőjogi felelősséget. Ez esetekben nyílik csak meg a másodfokú ítélet elleni fellebbezés lehetősége.

[60] Ennek megfelelően a Be. 615. § (2a) bekezdése akként rendelkezik, miszerint nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

[61] Kétségtelen, hogy e rendelkezést a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 225. § (1) bekezdése 2021. január 1-i hatállyal iktatta be az eljárási törvénybe, azaz a fellebbezések bejelentésekor még nem volt hatályban. Ugyanakkor a bírói gyakorlat – a törvény szövegére alapítva – már korábban is egységes volt abban, miszerint az ugyanazon cselekmény egységkénti vagy alaki halmazatként való minősítésében való változtatás nem tekinthető a bűnösség kérdésében való ellentétes, ekként másodfellebbezést megalapozó döntésnek (EBH 2018.B.27.IV., BH 2020.101., BH 2019.73.).

[62] Az eljárási törvény módosítása tehát a korábbi – törvényen alapuló – bírói gyakorlatot emelte törvényerőre, azonban az a korábbi jogszabályból is következett.

[63] Ehhez képest a következő lépés annak eldöntése volt, hogy jelen esetben a további bűnösséget megállapító, illetve felmentő rendelkezések valóban ellentétes döntésnek tekintendők-e vagy csupán az alaki halmazatban álló cselekmények eltérő minősítését jelentik.

[64] Dogmatikai szempontból annak van jelentősége e kérdés megválaszolása körében, hogy a tényállásban leírt csalás és a közokirat-hamisítás büntette ebben az esetben anyagi vagy alaki halmazatot képez-e.

[65] Anyagi halmazat esetén az elkövető több magatartása több bűncselekményt valósít meg. Alaki halmazatról pedig akkor beszélünk, ha az elkövető egy magatartása valósít meg több bűncselekményt és a halmazat valódi. A halmazat dogmatikailag csak akkor látszólagos, ha az egyik bűncselekmény törvényi tényállása szükségszerűen és teljes egészében magában foglalja a másikat, azaz az egyik bűncselekmény valamennyi elkövetési módja csak a másik bűncselekmény szükségszerű elkövetésével valósítható meg. Ellenben, ha az adott bűncselekmény csak bizonyos elkövetési magatartások esetén vonja maga után szükségszerűen a másik bűncselekmény megvalósulását a halmazat valódi.

[66] A csalás (és a költségvetési csalás), illetve az annak eszközcselekményeként elkövetett közokirat-hamisítás (vagy hamis magánokirat felhasználása) a következetes bírói gyakorlat szerint valódi alaki halmazatot képez (EBH 2017.B.18., EBH 2019.B.6.IV., BH 2013.176., Kúria Bfv.II.190/2021/8.).

[67] A csalás és az okirathamisítás kapcsán ugyanazon cselekményről – egy magatartásról – akkor van szó, ha a vádlottak tekintetében nem állapítható meg olyan többletmagatartás,

amivel a közokirat-hamisításban való részvételeken túlmenően kifejtett magatartással nyújtottak bűnsegélyt a tettesek által elkövetett csalásokhoz. Jelen esetben ez a helyzet. A vádlottak kizárólag a hamis közokiratok kapcsán kifejtett, ekként közokirat-hamisításnak minősülő magatartásukkal nyújtottak segítséget a tettesek csalási cselekményéhez, ezen túlmenő magatartásukat a csalások segítése kapcsán a másodfokú ítéleti tényállás nem rögzíti és vád tárgyát sem képezte. Az ítéleti tényállás szerint a terheltek a közokirat-hamisításokat követték el abban a tudatban, hogy a cselekvőségükkel érintett hamis közokiratokat a tettesek csalások elkövetéséhez fogják felhasználni, emiatt minősül cselekményük a közbizalom elleni bűncselekmény mellett bűnsegédként elkövetett csalásként is. Kétséget kizáróan egy magatartásról van tehát szó a közokirat-hamisítások és a csalásokhoz nyújtott bűnsegély kapcsán, azaz a halmazat alaki. Ekként pedig a másodfokú ítéletben valójában a többletként megállapított közokirat-hamisításokban való marasztalással nem további bűnösség megállapítására került sor, hanem a csalás cselekményét további közokirat-hamisítás büntetével alaki halmazatban minősítette a másodfokú bíróság, és hozott tévesen bűnösséget megállapított rendelkezést.

[68] Ekként a III. és a VI. rendű terheltek tekintetében az egy-egy rendbeli további közokirat-hamisítás büntetében való további bűnösség megállapítása, valamint a VI. rendű terhelt tekintetében a két rendbeli közokirat-hamisítás miatti felmentés nem a bűnösség kérdésében való ellentétes döntés, hanem a másodfokú bíróság abban való eltérő álláspontja, hogy a terheltek csalási cselekményei hány rendbeli közokirat-hamisításnak minősülnek azokkal (alaki) halmazatban. Ez pedig a kifejtettek szerint a másodfellebbezés jogát nem nyitja meg.

[69] Más a helyzet azonban a mindhárom terheltet érintő, egy rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetére vonatkozó felmentés kapcsán.

[70] Ez a tényállás III. pontját érintette, mely szerint e cselekmény tettese (az ügy IX. rendű terheltje) a II. rendű vádlott által a III. rendű és a VI. rendű vádlott közreműködésével készített, és a II. tényállási pontban írt csalás elkövetése során már felhasznált hamis adóigazgatási iratokat használta fel ismét a hiteligénylés során, amiről azonban a fellebbezéssel érintett terheltek előzetesen, a közokiratok hamisításakor nem tudtak; felmentésük a csalás kapcsán éppen ezen alapult (másodfokú ítélet 37. oldal utolsó bekezdés). Az e tényállási pontban írt közokirat-hamisítások kapcsán az elsőfokú bíróság nem a csaláshoz felhasznált, hanem az utóbb, a csalás leplezése érdekében a II., III. és VI. rendű vádlottak által készített okiratokhoz (elsőfokú ítélet 60. oldal 2-4. bekezdés) kapcsolódóan állapította meg e vádlottak büntetőjogi felelősségét.

[71] A III. tényállási pontban tehát a közokirat-hamisítás nem a csalás eszközcselekménye volt, így abban az esetben azok egymással nem alaki, hanem anyagi halmazatban állnak; a csaláshoz felhasznált hamis közokiratok meghamisítása tekintetében önálló (további) bűnösséget (a II. tényállási pontban írtakon túl) az elsőfokú bíróság sem állapított meg, az e tényállási pontban a fellebbezéssel érintett vádlottak terhére rótt közokirat-hamisítások pedig nem a csalás elkövetéséhez szolgáltak eszközül, hanem a már elkövetett csalás leplezését célozták. Így az e tényállási pontban írt csalás miatti felmentés kétségkívül a Be. 615. § (2) bekezdés b) pont első fordulata szerinti ellentétes döntés, ami a másodfellebbezés lehetőségét megnyitja.

[72] Ezt a lehetőséget azonban a jogosult csak akkor használhatja ki, ha a számára a törvény által engedélyezett irányban [Be. 589. §, Be. 583. § (4) bekezdés] és tartalommal [Be. 615. § (3)-(5) bekezdés] jelent be fellebbezést.

[73] A Be. 589. §-ára tekintettel a másodfokú ítélet elleni fellebbezésre is irányadó Be. 583. § (4) bekezdése szerint a vádlott és a védő csak a terhelt javára jelenthet be fellebbezést. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ellentétes döntés

esetén a vádlott és a védő nem élhet fellebbezéssel, tekintettel arra, hogy az ilyen ellentétes döntés a vádlott javára szól, ezért az az elleni fellebbezés csak a vádlott terhére eshet.

[74] A fellebbezés ugyanis a másodfokú eljárásban is lehet korlátozott vagy teljes. A fellebbezés egyfelől sérelmezheti az ellentétes döntést [Be. 615. § (3) bekezdés a) pont], de kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást is [Be. 615. § (3) bekezdés b) pont].

[75] Következésképp a terhelt javára eső ellentétes döntés esetén a vádlott és a védő a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerinti teljes, magát az ellentétes döntést támadó fellebbezést valóban nem terjeszthet elő, mert az a vádlott terhére irányulna és ekként a törvényben kizárt. Az említett törvényhely b) pontja szerinti fellebbezés azonban ilyen esetben is előterjeszthető a vádlott javára, azt kizáró törvényi rendelkezés nincs.

[76] A büntetés a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja szerint a másodfokú eljárásban is önmagában, korlátozott fellebbezéssel támadható. A büntetés kétségkívül alapjaiban összefügg a bűnösség megállapításának terjedelmével, így ha a másodfokú bíróság a bűnösség körét az elsőfokú bíróságtól eltérően határozza meg, a kiszabott büntetés a harmadfokú eljárásban a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján, önmagában is, ugyancsak korlátozott fellebbezéssel támadható.

[77] Jelen esetben a II. rendű vádlott másodfellebbezési jogát nem is csupán az nyitotta meg, hogy a másodfokú bíróság a bűnösség körét szűkítette, de ennek ellenére a büntetését súlyosította. Bármit is tett volna a másodfokú bíróság – a részbeni felmentés mellett – a büntetéssel (akár helybenhagyja vagy enyhíti), a (további) enyhítés iránti igény a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontjában írt tartalomnak megfelel. Ezért a II. rendű vádlott és védőjének fellebbezése jelen ügyben is joghatályos.

[78] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a BH 2019.265. és a BH 2019.267.I. számú jogesetekben kifejtett álláspontot nem osztotta [Be. 561. § (3) bekezdés g) pont].

[79] A fentiekkel szemben a III. rendű vádlott és védője, valamint a VI. rendű terhelt kizárólag felmentés érdekében jelentett be fellebbezést, a III. rendű terhelt védője is csupán a célzott részbeni felmentés következményeként igényelt enyhítést. Amint azt a Kúria az előzőekben már kifejtette, további bűnösség megállapítására a III. és a VI. rendű vádlott tekintetében ténylegesen nem került sor, míg a mindkét fokon egyezően megítélt cselekmények tekintetében az általuk bejelentett másodfellebbezés a Be. 615. § (5) bekezdésébe ütközik, ekként az törvényben kizárt.

[80] A teljesség érdekében megjegyzi a Kúria, hogy a kifejtetteknek nem mond ellent a Be. 618. § (3) bekezdése, a III. rendű és a VI. rendű terhelt fellebbezésükben azt tévesen értelmezték.

[81] Joghatályos és teljes körű másodfellebbezés esetén a harmadfokú bíróság felülbírálati jogköre a Be. 618. § (1) bekezdésében körülírt terjedelemben nyílik meg; a továbbiak – azaz a nem ellentétesen, hanem mindkét fokon egyezően megítélt cselekmények tekintetében – az említett törvényhely (3) bekezdése szerint alakul a felülbírálat terjedelme, míg joghatályos korlátozott másodfellebbezés esetén a felülbírálat lehetősége csak az utóbbi körben nyílik meg. A két felülbírálati kör terjedelme között a különbség az, hogy a Be. 618. § (1) bekezdése szerinti felülbírálat a tényállás megalapozottságára is kiterjed, míg a (3) bekezdés szerinti nem; azaz a mindkét fokon egyezően megítélt cselekmények tekintetében a harmadfokú bíróság a fellebbezés joghatályossága esetén is csak azt bírálhatta volna el, hogy a másodfokú bíróság által, ítékezésének alapjául elfogadott tényállás alapján, a bűnösség megállapítása és a jogi minősítés helytálló-e, a tényállás felülbírálatára nem nyílt volna lehetősége.

[82] A fentiekből az állapítható meg, hogy mindhárom vádlott tekintetében csak olyan fellebbezésnek volt, illetve lett volna helye, amelyek kizárólag azt támadják, amit az egy rendbeli csalás büntette tekintetében való ellentétes döntésre figyelemmel a másodfokú bíróság hozott létre, azaz a büntetést. Ugyanis ez az a rendelkezés, ami összefügg a bűnösség terjedelmével.

[83] Ennek a kíváncsnak azonban egyedül a II. rendű vádlott és védője fellebbezése felelt meg, míg a III. rendű vádlott és védője, valamint a VI. rendű vádlott fellebbezése nem.

[84] Itt utal a Kúria arra is, hogy ennek eredményeként a III. rendű és VI. rendű vádlottak esetében a harmadfokú bíróság nem hoz jogerős ügydöntő határozatot, hanem a másodfokú ítélet emelkedik jogerőre, ami azt is jelenti, hogy azzal szemben a Be. 650. § (1) bekezdés a) pontja alapján nem kizárt az anyagi jogi okból bejelentett felülvizsgálat lehetősége, míg a zár alá vétellel kapcsolatos rendelkezés a Be. 671. § 12. pontjának zárófordulata szerinti egyszerűsített felülvizsgálatban támadható.

[85] 2. A II. rendű vádlott és védője joghatályos fellebbezése alapján a Kúria első körben a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben bírálta felül a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.

[86] A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok, azon belül a feltétlen, majd az úgynevezett relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok megtartása. Ezt követi – teljes körű másodfellebbezés esetén – a tényállás megalapozottsága.

[87] A Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan, a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, s ekként az ügy érdemi elbírálását kizárja. Ilyenre egyébként a felek sem hivatkoztak. Ugyancsak nem észlelt a Kúria a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértést sem, ami az ítéletek hatályon kívül helyezésére okot adott volna. Az elsőfokú és másodfokú bíróság az eljárást túlnyomórészt a perjogi szabályokat betartva folytatta le.

[88] Itt jegyzi meg a Kúria, hogy akkor kétségtelenül eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor eljárását a Be. 868. § (3) bekezdésében foglaltak ellenére 2018. július 1. napját követően is tanácsban folytatta le. A Kúria azonban már több határozatában rámutatott, hogy ez nem a Be. 608. § (1) bekezdés a) pont első fordulata szerinti feltétlen, hanem csupán relatív eljárási szabálysértés (Bfv.II.389/2021/7., Bfv.II.361/2020/7., Hkf.II.460/2020/4.). Ebben az esetben ugyanis nem arról van szó, hogy a bíróság nincs törvényesen megalakítva; nem jön létre ugyanis olyan törvényességi deficit, ami az ítélet érvénytelenségét vonná maga után. A tanácsnak tagja (elnöke) a hivatásos bíró volt, és ehhez jött a törvényben meg nem kívánt többletgaranciaként két ülnök, ami azonban a hivatásos bíró eljárásának törvényességét nem vonja el. A 2017. évi XC. törvény hatályba lépésével az egyesbírói eljárásra való át nem téréssel valójában a Be. 868. § (3) bekezdésében írt átmeneti szabályt szegte meg a bíróság, aminek azonban nem volt kihatása az ügy érdemére, ezért az – ahogy azt a másodfokú bíróság is helyesen megállapította – az ítélet hatályon kívül helyezését nem indokolta.

[89] A Kúria ezt követően utal arra, hogy a harmadfokú bíróság felülbírálati jogköre korlátozott fellebbezés esetén a tényállás megalapozottságára nem terjed ki [Be. 618. § (1) bekezdés a) pont ab) alpont], és a támadott rendelkezésen – jelen esetben a büntetésen – kívül csak a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontjában írtakat (azaz az eljárási szabályok megtartásán kívül csak a bűnösség megállapításának és a jogi minősítésnek a helyességét) vizsgálhatja.

[90] Ezért a Kúriának a határozatát jelen ügyben változtatás nélkül arra a tényállásra kellett alapítania, amit a másodfokú bíróság az ítélezés alapjául vett; ez pedig nem más, mint az elsőfokú ítéletben írt tényállás és annak a másodfokú ítéletben írt kiegészítései. A kettőt

ténylegesen együtt tekintve állapíthatja meg a Kúria, hogy mi az a tényállás, aminek érintetlenül hagyásával a bűnösség és a minősítés kérdésében véleményt kell mondania.

[91] Előre kell bocsátani, hogy az ítélet tábla a másodfokú ítéletében az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást – túlnyomórészt és a II. rendű vádlottat érintően – nem módosította vagy helyesbítette, hanem kiegészítette azt.

[92] Ezen kiegészítések a másodfokú ítélet [145]-[146] és [150] pontjában találhatóak. Eszerint az elsőfokú ítélet 58. oldalának második bekezdését egészítette ki az ítélet tábla azzal, hogy a hamis adóhatósági határozatot a III. rendű, illetve a VI. rendű vádlottak közreműködésével ismeretlen személy látta el hamis bélyegzővel.

[93] Ugyancsak kiegészítette a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet ugyanezen oldala ötödik bekezdésében írtakat akként, hogy 2008. február 19. napján faktorszerződés jött létre a cég 1 és a cég 5 között. A hetedik bekezdésben foglaltakat pedig akként, hogy a hamis adóhivatali határozatot a II. rendű vádlott saját számítógépén szerkesztette.

[94] A [146] pont szerint a másodfokú bíróság a 60. oldal negyedik bekezdését az 58. oldal második bekezdésével egyezően egészítette ki.

[95] A [147] pont szerint a IV. tényállásban a 62. oldal második bekezdését kiegészítette azzal, hogy a cég 5 hamis adósigazolásán 2008. június 5. napi dátum szerepel és a száma ... volt, míg a cég 6 hamis adóigazolásán a dátum 2008. június 5. volt, annak száma ... Mindkét hamis adóigazolást ismeretlen személy látta el hamis bélyegzővel.

[96] A [150] pont szerint a II., III. és IV. tényállási pontoknál a hamis adóhivatali határozatok tekintetében a tényállást azzal egészítette ki az ítélet tábla, hogy a II. rendű vádlott készítette a hamis adóhivatali határozatokat, amelyekre ismeretlen társa helyezte el a hamis bélyegző lenyomatokat, így a II. rendű vádlott közokirat-hamisítás büntettét ezen határozatok tekintetében társtetteségben követte el. Ebben ismeretlen módon közreműködtek a III. rendű, és a VI. rendű vádlottak, így ők a bűncselekmény elkövetéséhez bűnsegédletet nyújtottak.

[97] Az indokolás [151] pontja végül rögzíti, hogy egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása hiánytalan, megalapozott, amelyet a másodfokú bíróság az ítélete alapjául elfogadott. Ez a kiegészített tényállás volt az irányadó a Kúria számára a II. rendű vádlott cselekményeinek megítélése tekintetében.

[98] A Btk. 342. § (1) bekezdése szerint a közokirat-hamisítást az követi el, aki

a) hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja,

b) hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál, vagy

c) közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tény vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

[99] Az irányadó tényállás szerint a II. rendű vádlott a tényállásban írt cselekvőségeivel a közokirat-hamisítás elkövetési magatartásaiból többet is megvalósított. Ezen a helyen is utal azonban a Kúria arra, hogy az ügy lényegét – a büntetés kiszabása tekintetében is – a csalási cselekmények jelentik, amelyet a másodfokon történt, és a Be. 618. § (4) bekezdésére tekintettel a harmadfokú eljárásban nem vizsgálható, a III. tényállási pontra vonatkozó jogerős felmentés kivételével mindkét fokon egyezően állapított meg az elsőfokú és másodfokú bíróság. A közokirat-hamisításokra azonban nem céltalanul került sor. A tényállásból az tűnik ki, hogy ezek az okirat-hamisítások mind ugyanannak a megtévesztő és jogtalan haszonszerzésre irányuló tevékenységnek voltak a részei. A II. rendű vádlott nem csupán a közbizalmat sértette, amikor hamis közokiratokat készített, használt fel, illetve működött közre azok létrejöttében, hanem – mivel tudta, hogy azokat társai csalások során fogják felhasználni – a csalásokhoz nyújtott szándékos segítséget. Ezért az irányadó tényállás alapján a II. rendű vádlott bűnösségének megállapítása a vagyon elleni bűncselekmények

kapcsán törvényes, és szintén a törvénynek megfelel azok 3 rendbeli – 1 esetben folytatólagosan és társtettesként, 2 esetben bűnsegédként, 1 esetben kísérletként elkövetett – csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés első fordulat, 2 esetben (2) bekezdés ba) és bc) alpont, (6) bekezdés b) pont, 1 esetben (6) bekezdés a) pont] való minősítése is.

[100] A közokirat-hamisításokra vonatkozóan előre kell bocsátani, hogy az elsőfokú bíróság nem pontosan állapította meg a tényállásban írt elkövetési magatartások alapján a közokirat-hamisítások számát (rendbeliségét), illetve az elkövetői alakzatot, s ezeket a tévedéseket a másodfokú bíróság sem hozta helyre mindenben.

[101] Az alapvető problémát az jelentette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás I/b., II., III. és IV. tényállási pontjaiban nem hét, hanem nyolc közokirat szerepel, és ezek kapcsán az elsőfokú bíróság 7 rendbeli cselekményben állapított meg bűnösséget. Az elsőfokú bíróság azt sem jelölte meg, hogy e tényállási pontok kapcsán melyik hét közokirat tekintetében állapította meg a II. rendű vádlott bűnösségét.

[102] Ez a tévedés azonban a II. rendű vádlott esetében a másodfokú eljárás keretében még formailag eltérő döntést sem eredményezett. Ennek oka az volt, hogy a másodfokú bíróság észlelte: az elsőfokú ítélet 56. oldalának első bekezdésében az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a cég 4 üzletrészére kötött adásvételi szerződésre mikor, mely vádlottak részvételével került sor, és ebben a II. rendű vádlott nem szerepel. Az elsőfokú bíróság azonban a tényállás következő bekezdésében már azt állapította meg tényként, miszerint a II. rendű vádlott közreműködött abban, hogy a közhiteles nyilvántartásba a valótlan tartalmú, üzletrész adásvételi szerződés benyújtásával, valótlan adatok nyerjenek bejegyzést.

[103] A másodfokú bíróság ezért ítélete [138] bekezdésében mellőzte az elsőfokú ítélet 56. oldal második bekezdéséből annak megállapítását, hogy a II. rendű vádlott e szerződés kapcsán közreműködött a valótlan adatok közhiteles nyilvántartásba való bejegyzésében, tekintettel arra, hogy e megállapításnak nem volt ténybeli alapja.

[104] Lényegében tehát a másodfokú bíróság úgy orvosolta a tényállás I/b., II., III. és IV. pontjaiban írt közokirat-hamisítások elsőfokú bíróság általi hiányos minősítését, hogy a közokirat-hamisításoknak az említett tényállás-változtatás következtében eggyel csökkent számát, a hiányos minősítés kiegészítésével – hét helyett nyolc rendbeli cselekmény alapulvételével – kiegyenlítette, és az így összességében változatlan számú, de nem ugyanazon okiratokhoz kapcsolódó cselekményeket minősítette újra. Ezzel azonban helyesen járt el, mert – amint arra a Kúria már rámutatott – a csalásokhoz kapcsoló közokirat-hamisítások rendbelisége nem a bűnösség terjedelmével összefüggő, hanem minősítési kérdés.

[105] Ebből azonban az is következik, hogy a Kúriának is a minősítés körében, megkötés nélkül volt lehetősége arra, hogy az irányadó tényállás alapján a II. rendű vádlott okiratokkal kapcsolatos cselekvőségének rendbeliségét, illetve minősítését, a törvénynek megfelelően változtassa meg. A másodfokú bíróság ugyanis érdemben nem mindenben helyesen minősítette e cselekményeket.

[106] Az elsőfokú ítélet II., III. és IV. tényállási pontjában hét valótlan tartalmú közokirat került megjelölésre {II. tényállási pont: 2008. január 30. napján kelt ... számú adóhivatali határozat, ... számú adóhivatali határozat, 58. oldal 3. és 7. bekezdés másodfokú ítélet [145]; III. tényállási pont: 2008. április 18. napján kelt ... számú adóhivatali határozat, 2008. június 6. napján kelt ... számú adóhivatali határozat, és 2008. június 26. napján kelt ... számú hamisított adóhivatali határozat, 59. oldal 5. bekezdés, 60. oldal 2-3. bekezdés; IV. tényállási pont: cég 5 és a cég 6 hamis „nullás” adóigazolása, 62. oldal 2. bekezdés, másodfokú ítélet [147] pontban írt kiegészítésével}.

[107] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva közösen valósítják meg. Ezen hét darab közokirat tekintetében az állapítható meg, hogy a II. rendű vádlott – aki számítógépén elkészítette azokat – társtettesként követte el a Btk. 342. § (1) bekezdés a) pontja szerinti közokirat-hamisítást azzal az ismeretlen személlyel, aki a pecsétet ténylegesen elhelyezte a hamis tartalmú okiratokon.

[108] A nyolcadik hamis közokirat a I/B. tényállásban írt valótlan tartalmú „nullás” adóhivatali igazolás, amely a cég 4-re vonatkozott. Ezen esetben a tényállás nem azt róta a II. rendű vádlott terhére, hogy ő készítette a hamis közokiratot, hanem azt, hogy a valótlan tartalmú közokiratot az I. rendű vádlottal együtt csatolták a takarékszövetkezethez benyújtott hitelkérelmükhöz. Ezt pedig a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjában írt közokirat-hamisítás büntetnének megállapítására alkalmas a hamis közokirat felhasználása okán, amelyet a II. rendű vádlott ezen esetben is a Btk. 13. § (3) bekezdése szerinti társtettesként követett el.

[109] Az I. tényállási pontot megvizsgálva a II. rendű vádlott összesen tíz olyan hamis vagy valótlan szándékot tükröző okirat készítésében vett részt különböző módokon, amik az intellektuális közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] megállapítására alkalmasak. Ezen cselekvőségek

- az I/A/1. tényállási pontban – 31. oldal 4. bekezdés – a cég 7,
- az I/A/4. tényállási pontban – 36. oldal 4-5. bekezdés – a cég 8,
- az I/A/5. tényállási pontban – 38. oldal 1-2. bekezdés – a cég 9,
- az I/A/5. tényállási pontban – 39. oldal 2. és 4. bekezdés – a cég 8 és a cég 7,
- az I/A/6. tényállási pontban – 40. oldal 2-4. bekezdés – cég 3, cég 10,
- az I/A/11. tényállási pontban – 51. oldal 6-7. bekezdés – a cég 11, a cég 10 és a cég 9 társasági szerződését, azok módosításait érintették.

[110] A Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjában írt intellektuális közokirat-hamisítás elkövetési magatartása a közreműködés. A fenti gazdasági társaságokat érintő okiratok nyomán tíz esetben került valótlan adat a közhiteles nyilvántartásba. Hét esetben a II. rendű vádlott tevékenyen közreműködött abban, hogy közhiteles nyilvántartásba hamis, valótlan adat kerüljön, ezen esetekben a terhére rótt bűncselekményt társtettesként követte el, míg három esetben (I/A/6. cég 3, I/A/11. cég 11, cég 9) csak a szándékerősítő jelenléte állapítható meg, így ezen esetekben a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként követte el a terhére rótt közokirat-hamisítás büntetettét.

[111] Ezért a Kúria a II. rendű vádlott közokirat-hamisítás büntetteként értékelt cselekményeit a fentiek szerint minősítette.

[112] Az elsőfokú és a másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket helyesen ismerte fel és a súlyuknak megfelelően értékelte.

[113] A harmadfokú bíróság kiemeli, hogy az időmúlásnak igen nagy súlya van az enyhítő körülmények sorában. A II. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények büntetési tétele – a halmazatra is figyelemmel – öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés. Kétségtelen, hogy a II. rendű vádlott valamennyi, a terhére rótt csalási cselekményt bűnsegédként követte el, ami lehetőség ad akár az úgynevezett „kétszeres leszállásra” [Btk. 82.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, (4) bekezdés] is, ami jelen esetben egy év szabadságvesztést jelentene. Ugyanakkor az összesen húsz rendbeli bűncselekményből álló halmazatnak a súlyosító körülmények között kiemelkedő a nyomatéka. E nagyszámú bűncselekmény közül három rendbeli önmagában is öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, és a közokirat-hamisítások száma is igen jelentős. Így annak ellenére, hogy az időmúlás már-már a halmazati büntetés felső határát is megközelíti, a halmazat tárgyi súlyára tekintettel – az

össességében 400 millió forintot meghaladó kárt okozó cselekményekben való segédkezés kapcsán – nincs olyan ok, ami a másodfokú bíróság által az egyfokú enyhítés lehetőségének szinte teljes kimerítésével kiszabott büntetés további enyhítését, a kétfokú enyhítés alkalmazását lehetővé tenné. A büntetés csekély mértékű megváltoztatására pedig a harmadfokú eljárásban sincs törvényes mód [Be. 617. §, Be. 605. § (2) bekezdés].

[114] Megjegyzi a Kúria, hogy a másodfokú bíróság az időmúlásra tekintettel okkal tért el a törvényi középértéktől, és megalapozottan határozta meg a szabadságvesztés tartamát a nagy számú halmazat ellenére jelentősen a törvényi tételkeret alsó határa alatt, kimerítően alkalmazva a Btk. 82. § (1) bekezdése szerinti „enyhítő szakaszt” is. Ezzel a kiemelkedő időmúlás megfelelően értékelésre került, mert időszerű elbírálás esetén a törvényi minimumnál enyhébb büntetés kiszabásának nem lett volna helye.

[115] Utal a Kúria arra is, hogy az időmúlás a másodfokú ítéletben a II. rendű vádlott esetében azzal is figyelembevételre került, hogy a bíróság rendelkezése szerint a büntetés fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

[116] Ezért a Kúria a II. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetést nem érintette.

[117] **IV.** A fentiek alapján a Kúria a III. rendű vádlottnak és védőjének, valamint a VI. rendű vádlottnak a fellebbezését a Be. 617. §-ára való utalással, a Be. 588. § (1) bekezdés első mondatának első fordulata és a Be. 597. § (1) bekezdése alapján elutasította.

[118] A II. rendű vádlott tekintetében a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése alapján – a korábban írtak szerint – megváltoztatta, míg a változtatással nem érintett ítéleti rendelkezéseket a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[119] A harmadfokú eljárásban keletkezett bűnügyi költségből a VI. rendű vádlott védőjének díja szükségtelenül merült fel, mert a VI. rendű vádlott fellebbezése törvényben kizárt volt. Ezért azt a másodfokú bíróságnak el kellett volna utasítania, de a harmadfokú bíróság is nyilvános ülés kitűzése nélkül elutasíthatta volna. Ez esetben a Be. 574.§ (3) bekezdés első fordulata alkalmazható, miszerint a vádlottat nem lehet kötelezni annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely – nem az ő mulasztása folytán – szükségtelenül merült fel. Így Kúria e törvényhely alapján – a Be. 589. §-ára, a Be. 613. § (1) bekezdésére és a Be. 617. §-ára is figyelemmel – ezen költség állam általi viseléséről határozott.

[120] A bűnösnek kimondott és eredménytelenül fellebbező II. rendű vádlott védelmével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére azonban a Be. 574.§ (1) bekezdése alapján – szintén a Be. 589. §-ára, a Be. 613. § (1) bekezdésére és a Be. 617. §-ára is figyelemmel – a bűnösnek kimondott II. rendű vádlottat kötelezte a Kúria.

Budapest, 2021. október 14.

Dr. Somogyi Gábor s.k.a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.613/2019/31. számú ítélete a Kúria Bhar.II.609/2021/13. számú ítéletében foglalt változtatással, a II. rendű vádlott vonatkozásában 2021. október 14. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2021. október 14.

Dr. Somogyi Gábor s.k.
a tanács elnöke